

SECTION 9. DESIGNDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-427-6-17>**THE ROLE OF INCLUSIVE DESIGN IN THE MODERN WORLD****РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНОГО ДИЗАЙНУ У СУЧАСНОМУ СВІТІ****Mosendz O. O.**

*Doctor of the Philosophy, Field of Study
Culture and Art
Associate Professor at the Department
of Fine Arts and Design
Oles Honchar Dnipro National
University
Dnipro, Ukraine*

Мосендз О. О.

*доктор філософії у галузі знань
Культура і Мистецтво,
доцент кафедри образотворчого
мистецтва та дизайну
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Серед різноманітних напрямків у сучасному дизайні одним з найбільш гуманних і важливих для людей є інклюзивний дизайн. В науковій літературі можна зустріти багато тлумачень цього поняття. Доволі часто його прирівнюють до універсального дизайну. Для розуміння суті інклюзивного дизайну визначимося спочатку з тлумаченням поняття «універсальний дизайн»: «це дизайн будівель і споруд, максимально придатний для використання усіма категоріями населення без необхідності додаткової адаптації» [2, с. 7]. Дизайн інклюзивний, на відміну від універсального, орієнтований, в першу чергу, на забезпечення доступності будівель і споруд та створенні комфортних умов для людей з фізичними обмеженнями. Суть основного завдання інклюзивного дизайну складається у тому, щоб людина при будь яких порушеннях здоров'я відчувала себе безпечно і комфортно [2, с. 4]. На різницю між універсальним і інклюзивним дизайном звертає увагу Кет Голмз в книзі «Невідповідність»: «Універсальний дизайн – це один розмір для всіх. Інклюзивний дизайн – це кожному свій розмір» [1, с. 57].

Згідно з дослідженнями інвалідність має один мільярд людей, або 15% населення світу [1, с. 32]. В наш час, коли в Україні триває війна, велика кількість людей травмовані і стали інвалідами, в тому числі військові, що повертаються додому з пораненнями. Тому,

впровадження інклюзивного дизайну в усі сфери життя стає нагальною проблемою для нашої країни. Ми згодні з думкою В. Шкуро, що цей вид дизайну покращує якість життя населення, забезпечує рівний доступ до всіх ресурсів, благ, незалежно від віку, мобільності чи можливостей. Інклюзивний дизайн створює можливість підтримувати та створювати рівні умови життя для найбільш вразливих груп населення (людей з інвалідністю, людей похилого віку, сімей з маленькими дітьми) та попереджувати їхню соціальну ізоляцію [5, с. 56].

З метою забезпечення комфортним рівнем життя інклюзивний дизайн стає необхідною складовою будь-якого виду дизайну:

– дизайн візуального середовища повинен бути адаптований та пристосований для отримання якісної інформації тактильними або графічними засобами: «системи засобів інформації і сигналізації про небезпеку...повинні бути комплексними і включати візуальну, звукову і тактильну інформацію, яка вказує напрямок переміщення і місця надання послуг» [2, с. 38];

– дизайн інтер'єру повинен враховувати особливості руху людини на кріслі колісному, а також забезпечити зручне і доступне користування меблями та приладами в будь-якому приміщенні;

– дизайн освітлення приміщення необхідно проєктувати з урахування потреб людей із порушенням зору;

– у веб-дизайні розробка користувацьких веб-інтерфейсів для сайтів або веб-додатків повинна враховувати особливості користування людьми з фізичними обмеженнями;

– ландшафтний дизайн і дизайн міського середовища необхідно розробляти таким, що забезпечить зручне, доступне та безперешкодне пересування людей з проблемами здоров'я по території об'єкта або міста.

Важливою є роль інклюзивного дизайну у відкритті нових можливостей для людей з фізичними обмеженнями. Отже, будь який вид дизайну повинен забезпечити людині з фізичними обмеженнями безпеку і комфортне життя, відпочинок або зручні умови праці: «створення доступу та доступного робочого місця сприятиме підвищенню рівня працевлаштування представників уразливих категорій населення» [5, с. 56].

Література:

1. Голмз, Кет. Невідповідність: Як інклюзія формує дизайн / пер. із англ. Леся Коцюк, Олексій Пелипенко. Київ : ArtHuss, 2024. 144 с.

2. Державні будівельні норми В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд» / розробники В. Куцевич, В Брунько, Б. Губов, В. Ніжник, Р. Уханський, І. Чернядьєва. 2018. 70 с.
3. Ку Б., Лаптон Е Дизайн-мислення в охороні здоров'я / пер. з англ. Володимир Куч. Київ : ArtHuss, 2021. 224 с.
4. Патер, Рюбен. Політика дизайну. (Не зовсім) глобальний довідник із візуальної комунікації / пер. з англ. А. Беницький. Київ : ФОП Беницький А. Р., 2021. 192 с.
5. Шкуро В. Інклюзивний дизайн як складова розвитку міст. ВІСНИК Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2019. Випуск 1(5). С. 55–57. <https://visnyk.soch.robota.knu.ua/index.php/journal/article/view/12/12>